

Harmanus Serin en de Haagse portretkunst in de eerste helft van de 18e eeuw.(1677-1756)

In het kader van mijn onderzoek naar de portretkunst in de 18e eeuw is door mij het werk van de kunstschilder Harmanus Serin in kaart gebracht. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een kleine monografie in pdf vorm, waarvan er twee prints zijn gemaakt, die zijn op te vragen in de bibliotheken van het RKD Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis en het CBG, beiden in Den Haag.

Harmanus Josephus Serin is in 1677 in Antwerpen geboren en aldaar in de St. Jacobs Parochie gedoopt op 4 juni 1677 als zoon van de kunstschilder Remaclus Serin. Vanuit Antwerpen is hij in het begin van de 18e eeuw naar Den Haag vertrokken. Daar leert hij Anna Margaretha Pauw kennen, met wie hij op 2 mei 1706 in de Hoogduitse Kerk trouwt. Zij was een dochter van de Dordtse advocaat mr. Gerard Pauw en Elisabeth Braconnier. Het echtpaar krijgt acht kinderen die allen Rooms- Katholiek worden gedoopt en waarvan er slechts vier nog in leven zijn als reeds in 1725 Anna Pauw overlijdt. Op 31 januari van dat jaar wordt zij 'pro deo' aangegeven. In de boedelbeschrijving die na haar overlijden wordt opgemaakt staat Serin vermeld als 'portretschilder'. In de boedel bevinden zich op dat moment "dertien schilderijen, portretten als andere, by den voorgemelte Sr. Harmanus Serin selver geschildert".

Op 6 juli 1718 heeft Serin zijn "meestergelt" van 18 gulden betaald aan de Haagse Schilders Confrerie Pictura. Pas op 25 augustus 1719 heeft hij de eed van burger van Den Haag afgelegd. Serin's overlijden is op 27 februari 1756 aangegeven en op diezelfde dag is hij begraven op Eikenduinen.

Serin is vooral bekend als portretschilder en hij bediende, in moderne termen gesproken het 'Randstedelijk patriciaat'. Verder staat één religieus schilderij op zijn naam, een Lactatio Bernardi, dat zich in Rijksmuseum Het Catharijneconvent te Utrecht bevindt. De eigenhandigheid van dit stuk wordt door mij echter ten zeerste betwijfeld. Als portretschilder heeft Serin vooral voor de Haagse, Delftse, Rotterdamse en Dordtse notabelen gewerkt. Daarnaast heeft hij ook gewerkt voor families in o.a. Amsterdam, Gelderland en West-Friesland.

Een aantal portretten wordt in openbare collecties bewaard, o.a. in het Rijksmuseum, het Westfries Museum in Hoorn, Het Prinsenhof in Delft, Museum Amstelkring in Amsterdam, Museum Simon van Gijn in Dordrecht en bij de RCE in Amersfoort. Het merendeel van de ca. 190 tot nu toe bekende portretten is in particulier bezit.

In het tijdschrift Historisch West-Friesland is in het zomernummer van 2005 een eerste artikel van mijn hand over Serin verschenen:

Hagenaar Serin portretteert West-Friese elite.

In Origine nr.2, 2006 publiceerde ik:

De Haagse portretschilder Harmanus Serin.

Een oproep naar 'vermist schilderijen' verscheen als **Onderzoek naar de kunstschilder Harmanus Serin (1677/78 – na 1755)** in: De Nederlandsche Leeuw, jrg. CXXV no.2 April 2008.

Voorts verscheen in 2012: **De predikanten Wigbold en Willem Mulman. Twee penningen naar prenten en schilderijen van Harmanus Serin.**; in: De Beeldenaar 2012-1, p. 9-12 en

Remacle en Harmanus Serin. Nieuwe biografische gegevens betreffende vader en zoon Serin.; in: Oud-Holland 2/3 (2012), pp. 151-156. In 2018 verscheen **Harmanus Serin (1677-1756) Een onbekende maar zeer productieve Haagse portretist uit de eerste helft van de achttiende eeuw.** ; in: Jaarboek Die Haghe 2018, p.70-85.

Gezocht, uitsluitend uit bronnen bekende portretten

1. Mr. Paulus van Assendelft.

Paulus van Assendelft , geb. Den Haag 3-1, ged. Ald. Grote Kerk 4-1-1654, overl.ald. 27-8, begr. ald. Kloosterkerk 1-9-1729, zoon van Nicolaes, Commies van Financiën ter admiraliteit, en Jacomina Pompejusdr. van Dulmen. Vroedschap van Den Haag, Schepen en Burgemeester van Den Haag. Huwde 1e Den Haag 7-3-1680 Petronella van der Esch, geb. Rotterdam 25-5-1660, begr. Den Haag Kloosterkerk 13-4-1702, dochter van Engelbert en Cornelia Quarles; 2e Den Haag Nieuwe Kerk 30-9-1714 Marianne van der Dussen, geb. 8-3-1681, begr. Den Haag 3-8-1747, dochter van Arend en Anna Aubrij de Martrais.

Voorgestelde is eveneens geportretteerd door J. Vollevens en als onderdeel van een groepsportret door Carel de Moor (dit stuk bevindt zich in het HHM)

Literatuur

Moes, nr. 226/3; NNBW VII, p. 43.

2. Een heer Capitain.

Herkomst

Bekend van de ‘Staat en inventaris van den boedel en goederen’ van Harmanus Serin en Anna Margaretha Pauw, opgemaakt 6 januari 1725 na het overlijden van A.M. Pauw; Haags Gemeentearchief, Archief Weeskamer nr. 102, p. 731 / 3

3. Apollonia Agata van Diest – 1750

Gesigneerd in dorso:H; Serin Ft 1750 Aet.34

Apollonia A. van Diest, geb. 13-3-1716, wonende te Tholen, overl. Den Haag (impost betaald 29-10-1761), begraven Kloosterkerk 30-10-1761. Huwde Jacob Spruyt (zie nr. 94). Zij is weergegeven in een blauwe jurk en houdt een kleinde hond op haar linker arm en een roos in haar rechter hand.

Herkomst

Een dochter van het echtpaar Spruyt-van Diest huwde 1757 met Herman Nederburgh; vermoedelijk zijn de stukken verorven op haar: Dina Adriana Nederburgh-Spruyt; vervolgens via kleindochter Sara Jacoba Hester Nederburgh op het echtpaar De Fremery-Pijnacker Hordijk; Collectie De Fremery, diens veiling New York (O. Rundle Gilbert) 16-12-1942, nr.14.

4. Maria Elisabeth Godin – 1746

Gesigneerd en gedateerd: H. Serin 1746.

Voorgestelde

Maria Elisabeth Godin, geb. 1721, overl....1714. huwde Corn. Van Hengst.

Literatuur

Moes, aant. nr. 2764.

Laatste verblijfplaats

Mr. C.G. Berger van Hengst, Utrecht ca. 1900.

5. Portret van van (verm.) de Graaf van Heenswijck

(Portrait Présumé du Comte D 'Heenswijck)

Doek, 84×70 cm

Tegenhanger van volgend portret

Voorgestelde

Onbekend.

Herkomst

Veiling Coll. J. de Winter, Brussel (galérie Georges Giroux; expert Jean Decoen), 12-3-1928, nr. 51 a.

Opmerking

Beide stukken zijn gevat in 'cadres anciens en bois sculpté'.

6. Portret van (verm.) de Gravin van Heenswijck

(Portrait Présumé de la Comtesse D'Heenswijck)

Gesigneerd l.o.

Doek, 84×70 cm.

Voorgestelde

Onbekend.

Herkomst

Veiling Coll. J. de Winter, Brussel (galérie Georges Giroux; expert Jean Decoen), 12-3-1928, nr. 51 b.

7. Cornelis Daniël Ockerse.

Gesigneerd J. Serin

Doek (?)

Voorgestelde

Cornelis Daniël Ockerse, ged. Hoorn 18-4-1674, overl. (aangegeven) Den Haag 7-1-1729.

Afgevaardigde van de Staten van Zeeland.

Blijkens Van Gool ten voeten uit weergegeven, omdat "die een ongemeene lengte had."

Literatuur

Van Gool I, p. 425; Moes, nr. 5491.

8. Johan Daniël Ockerse

Gesigneerd: J. Serin

Doek (?)

Voorgestelde

Johan Daniël Ockerse, ged. Hoorn 30-9-1668, overl. Zierikzee 1-11-1742. Heer van Dreischor, burgemeester van Zierikzee; raadsheer in de Hoge Raad. Blijkens Van Gool zittend in een studeervertrek weergegeven.

Literatuur

Van Gool I, p. 425; Moes, nr. 5495.

9. Een heer Ouderogge.

Voorgestelde

Onbekend.

Herkomst

Bekend van de 'Staat en inventaris van den boedel en goederen' van Harmanus Serin en Anna Margaretha Pauw, opgemaakt 6 januari 1725 na het overlijden van A.M. Pauw; Haags Gemeentearchief, Archief Weeskamer nr. 102, p. 731 / 4

10. Gabriel-Jacques de Salignac marquis de la Mothe- Fénelon – ca 1740

Voorgestelde

Gabriel-Jacques de Salignac marquis de la Mothe- Fénelon , geb. 1688, overl. (gesneuveld) bij Raucourt 11-10-1746, zoon van François de Salignac marquis de la Mothe-Fénelon en Elisabeth de Beuauvoir-Sainte-Aulaire. Ontving volmachten als commissaris naar Groot-Brittannië 1713 en 1714; inspecteur der infanterie; ambassadeur van Frankrijk bij de Republiek 1724-1744; gouverneur van Quesnoy 1735, luitenant-generaal 1738; staatsraad met degen 1738; ridder in de ordes 1740. Huwde 12-1721 Louise-Françoise de Peletier.

Opmerking

Zou volgens Van Gool door Serin zijn geschilderd op 70-jarige leeftijd: "[...] dat onze Kunstenaar den Heere Marquis de fenelon, gewezen afgezant van 't Fransche Hof by dezen Staet, nevens deszelfs Gemalinne, geportretteert heeft, en de kunst, schoon al 70 jaren out, noch genootzaekt is te oefenen als hij werk heeft."

Hierdoor dateren wij dit stuk evenals de tegenhanger ca 1740.

Literatuur

Van Gool I, p. 426.

11. Portret van Louise-Françoise de Peletier – ca 1740.

Voorgestelde

Louise-Françoise de Peletier, dochter van Louis le Peletier, heer van Villeneuve-le-Roi en Charlotte-Henriette le Mairat de Verville. Huwde 12-1721 Gabriel-Jacques de Salignac marquis de la Mothe- Fénelon

Literatuur
Van Gool I, p. 426.

12. Mr. Louis Trip de Marez – 1738.

Olieverf op doek, ovaal.
Op doek gemerkt: aet. 28.

Voorgestelde

Mr. Louis Trip de Marez, heer van Portengen etc.etc., geboren Utrecht 26-9-1710, overleden Slot Hagestein 3-10-1729, zoon van Mr. Johan, heer van Maarsbergen, en Elisabeth van Loon. Advocaat aan het Hof van Holland. Huwde Amsterdam 22-3-1729 Hillegonda van der Does, geb. 12-12- 1701 Amsterdam, overl.? , dochter van Willem en Anna van Dinther.

Literatuur

Moes 4793/1; H.J. Koenen, Het geslacht De Marez, met de daaruit voortgesproten familiën (in vrouwelijke lijn): De Marez van Zuylen, de Marez Oyens en de Marees van Swinderen. Den Haag 1898, p. 100

13. Cornelia Anna van Vrijberghe – 1753.

Gesigneerd

Voorgestelde

Cornelia Anna van Vrijberghe, geb. en ged. Tholen 8-4-1744, overl..., dochter van Mr. Joan Jacob en Anna Philipota Noey. Huwde Den Haag ondertrouw 17-8-1760, Rijswijk 1-9-1760 Mr. Johan van der Burcht van Lichtenbergh, geb. Tholen 22-3-1736, eerst pensionaris ald. 1761, vervolgens schepen, baljuw, raad en burgemeester van Tholen, rentmeester generaal grafelijke domeinen van Zeeland beoosten de Schelde, stadhouder van lenen; advocaat te Den Haag, overl. Tholen 1-9-1760, zoon van Mr. Michiel Carel van Lichtenbergh, burgemeester van Tholen, en Johanna Maria van der Burcht.

Literatuur

Moes 8769; D.G. van Epen, Het geslacht van Vrijberghe (ca. 1450-1901); Den Haag 1901, p. 36 noot 1.

Herkomst

Verm. vererving Van der Burcht van Lichtenbergh op E.W. de Vulder van Noorden- van der Burcht van Lichtenbergh (1819-1901), door Moes gezien bij haar echtgenote C.J. de Vulder van Noorden (1820-1898) te Tholen.

14. Sabina Henriëtte Jacoba van Vrijberghe – 1753.

Gesigneerd

Voorgestelde

Sabina Henriëtte Jacoba van Vrijberghe, geb. 10-2-1734, overl. Gogh (Pruissen) 4-1-1798, dochter van Mr. Joan Jacob en Anna Philipota Noey. Huwde Den Haag 4-10-1754 George Hendrik de Rivecourt, geb. Culemborg 13-11-1720, kolonel, overl. Goch 5-12-1797, zoon van George Frédéric, generaal-majoor, en Anna Catharina Wilhelmina von Harstal.

Literatuur

Moes 8770; D.G. van Epen, Het geslacht van Vrijberghe (ca. 1450-1901); Den Haag 1901, p. 36 noot 1.

Herkomst

Als boven.

Mocht u informatie hebben over deze of andere werken van deze kunstenaar, dan stel ik het zeer op prijs als u mij daarvan op de hoogte wilt brengen.